

DUBRAVKA IVŠIĆ MAJIĆ

Predizborna kampanja – ambiciozni kandidati lobiraju za parlament

Kandidat je osoba koja se natječe za kakav položaj. Ta riječ potječe iz rimskoga izbornog nazivlja: latinski *candidatus* doslovno znači ‘odjeven u bijelo’ (prema pridjevu *candidus* ‘bijel’). U starome Rimu natjecatelji za državnu službu obilazili su građane odjeveni u bijele toge (za razliku od npr. toge s grimiznim rubom, koju su nosili viši činovnici, ili tamne toge, koju su nosili oni koji su bili u žalosti). To obilaženje građana na latinskome se nazivalo *ambitiō*, što je izvedenica od glagola *ambire* ‘obilaziti’ i odatle potječe hrvatska riječ *ambicija*. Zbog načina na koji su kandidati obilazili građane kako bi dobili njihove glasove, riječ *ambitiō* dobila je i druga značenja, poput ‘ulizivanje’ i ‘častohleplje, taština’. U suvremenome hrvatskom jeziku riječ *ambicija* ima značenje ‘snažna volja ili želja da se što postigne’, s pozitivnom konotacijom, a tako je i u drugim europskim jezicima (usp. engleski *ambition*, njemački *Ambition*, francuski *ambition*).

U suvremenome izbornom žargonu obilaženje građana nazivalo bi se *predizbornom kampanjom*. Talijanska riječ *campagna* u hrvatski je dospjela preko francuskoga *campagne*. Od izvornoga značenja ‘polje, ravnica’ razvilo se značenje ‘bojno polje’ i odatle značenja ‘ratni pohod’ te ‘intenzivna akcija’. Talijansko *campagna* postalo je od latinskoga *campania* ‘ravnica, poljana’, što je izvedeno od latinskoga *campus* ‘polje’. Latinska riječ *campus* u hrvatski je dospjela i preko europskih jezika kao *kamp* ‘logor, tabor; prostor za boravak u šatorima ili prikolicama’ i *kampus*

‘zemljište na kojemu su smještene sve zgrade sveučilišta’. Francuska je izvedenica od latinskoga *campus* i *champignon*, što je u hrvatskome dalo naziv *šampinjon*, doslovno ‘poljska gljiva’. Odras latinskoga *campania* sačuvan je u nazivu francuske pokrajine *Champagne*, odakle potječe pjenušavo vino *šampanjac*.

Dio predizborne kampanje može biti i *lobiranje*, što znači ‘promicanje koje ideje u utjecajnim krugovima’. Hrvatski glagol *lobirati* posuđen je iz njemačkoga *lobbyieren*, što je tvoreno od engleske riječi *lobby*, kojoj je izvorno značenje ‘predvorje’. Značenje ‘utjecajna skupina ljudi koja zastupa određene ciljeve i utječe na druge’ razvilo se u

izvornim značenjem ‘razgovor, rasprava’. Naziv *parlament* počeo se upotrebljavati u 13. stoljeću u Engleskoj (engleski *parliament*) za savjetodavno tijelo sastavljeno od kraljevih vazala, a poslije su u njega počeli ulaziti i izabrani predstavnici.

Francuski glagol *parler* ‘govoriti’ razvio se od kasnolatinskoga *parabolare*. Taj je glagol izveden od imenice *parabola* ‘prispodoba, priča, riječ’, kojoj je ishodište grčki *παράβολή* [parabolé]. Grčka riječ *παράβολή* [parabolé] izvedena je od glagola *παράβάλλω* [parabállō] ‘bacati, metati uza što ili pred što’ > ‘postavljati nasuprot, uspoređivati’. U hrvatskome se riječ *parabola* upotrebljava u književnome i matematičkome kontekstu. U književnosti je *parabola* naziv za alegorijske priče koje se temelje na usporedbi, kao što su u evanđelju Kristovi govori u prispodobama. U matematici je *parabola* naziv za krivulju čije su točke jednako udaljene od određene točke i određenoga pravca.

Kandidati koji su marljivo *lobirali* za svoje ideje i ostvarili svoju *ambiciju* uspješno završivši predizbornu *kampanju*, mogu u *parlamentu* govoriti u *parabolama* ili u diskreciji restoranskih *loža* uživati u *šampanjcu* i umaku od *šampinjona*.

Preplatite se na osmo godišće *Hrvatskoga jezika*!

Preplatiti se možete putem e-adrese hrjezik@ihjj.hr ili mrežnih stranica knjige.ihjj.hr. Uplate se šalju na račun u Privrednoj banci Zagreb: HR6023400091110616363 s naznakom „za *Hrvatski jezik*”. Svi pretplatnici postaju članovi Kluba pretplatnika časopisa *Hrvatski jezik* te ostvaruju pravo na 40 % popusta na sva institutska izdanja.